

Revista de Cancioneros *Impresos y Manuscritos*

número 5 - año 2016

ISSN: 2254-7444

ARTÍCULOS

Compositio y argumentación en la poesía de Rui Moniz

Maria Helena M. Antunes

1-29

La Confesión rimada de Pero López de Ayala

Daniel Añua-Tejedor

30-63

Anonimi irremediabili nel Cancioneiro da Ajuda: Sennor fremosa, pois me vej' aqui (A277)

Fabio Barberini

64-77

Corella amb harmonies del segle xx: la cantata Vida de Maria d'Amand Blanquer (1935-2005)

Àngel Lluís Ferrando Morales

78-106

La expresión del joi en la escuela trovadoresca gallegoportuguesa

Elvira Fidalgo

107-141

Sobre la transmissió i la data dels goigs copiats al Ms. 1191 de la Biblioteca de Catalunya

Joan Mahiques Climent – Helena Rovira i Cerdà

142-166

Osservazioni musicali sul cancionero Corsini 625, con una proposta sul suo compilatore

Francesco Zimei

167-188

SOBRE LA TRANSMISSIÓ I LA DATA DELS GOIGS COPIATS AL MS. 1191 DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA*

Joan Mahiques Climent

Universitat de Barcelona

jomahiques@yahoo.es

Helena Rovira i Cerdà

Universitat de Barcelona

helenarovirac@gmail.com

EL MANUSCRIT DATA DE L'INICI DEL SEGLE XVII I, TRET D'UNA COMPOSICIÓ, ELS GOIGS NO SÓN MEDIEVALS

El Ms. 1191 de la Biblioteca de Catalunya constitueix una col·lecció bastant extensa de goigs. Es tracta d'un volum restaurat, en paper, de format foli, que mesura aproximadament 285 × 190 mm. Al seu lloc s'indica: «Goigs catalans». Sobre l'enquadernació actual, en pergami sobre cartró, s'ha afegit una part de l'antiga, que era de pergami reaprofitat, en el qual encara es veuen restes de caplletres ornades en vermell. Aquesta coberta antiga, que deu datar del segle XVI, ocupa aproximadament la meitat vertical contigua al lloc. El manuscrit té tres fulls de guarda a l'inici més altres tres al final; i al cos del volum, els ff. 1^r-55^v, numerats a llapis. En realitat, es tracta d'una col·lecció factícia, ja que els ff. 18^r-55^v formen la part més antiga, amb una foliació anterior a ploma (ff. 1^r-37^v), mentre que els ff. 1^r-17^v a llapis inclouen diversos goigs en lletres posteriors, dels segles XVIII-XIX.

Courcelles (1992) publicà gairebé tots els goigs de la secció antiga d'aquest volum, tot proposant per a aquesta part un ampli marge cronològic que aniria des dels

* Aquest treball s'integra en una de les línies desenvolupades pel Grup de Recerca Consolidat "Pragmàtica de la Literatura a l'Edat Mitjana" (AGAUR, 2014SGR51).

darrers anys del segle xv fins a la centúria següent.¹ La datació insinuada per Courcelles fou proposada igualment al *Repertori de Manuscrits Catalans de l'Edat Moderna* (Duran 1998: 263-264; cf. *MCEM* 2015: Id 164). Per la seva banda, *BITECA* (2015: manid 570) inclou la descripció d'aquest mateix manuscrit i situa la seva escriptura des de l'inici fins al final del segle xvi. En el fons, l'ampli marge cronològic proposat en els diversos estudis que s'han ocupat del Ms. 1191 no deixa de ser un símptoma més sobre l'estat de la qüestió en relació amb aquest gènere poeticomusical: els antics goigs i, més en general, la literatura religiosa anònima, plantegen generalment nombrosos problemes lligats a la seva cronologia, o bé perquè manca aquesta informació a les fonts primàries (manuscrits o impresos antics) o bé perquè es pot deduir que la composició en qüestió és molt anterior als testimonis actualment conservats. Aquestes circumstàncies han provocat que en alguns casos concrets s'hagi tendit a atorgar a alguns goigs una antiguitat que ben segurament no els correspon, com esdevé de fet al Ms. 1191.

Hi ha un detall d'aquest manuscrit que ens porta a afirmar que amb tota seguretat no fou copiat abans del 1601: inclou un poema dedicat a sant Ramon de Penyafort, que aquell any fou canonitzat (veg. *infra*, apartat tercer, núm. vi).² Per altra banda, hi ha uns goigs en llaors de sant Ramon Nonat (núm. xvi), el culte del qual ja estava molt estès quan el papa Urbà VIII el reconegué el 1626 o el 1628.³ Encara

1 El primer intent de datació que coneixem del Ms. 1191 el situa vers la fi del segle xv (Courcelles 1985: 185). Uns anys després, s'amplia en una centúria el terme *ad quem*, quan s'indica: "Ms 1191, *Recueil de goigs*, fin xve siècle ou xvie siècle" (Courcelles 1992: 507). Tot i això, al llarg de les pàgines d'aquest extens estudi monogràfic, sobretot en l'elenc de les fonts que precedeix algunes edicions de goigs, s'indica que aquest manuscrit és de l'acabament del segle xv, sense fer cap referència al Cinccents. Courcelles 1992 abraça una gran diversitat de testimonis d'èpoques diferents i, en certa manera, atén més als trets culturals i als mitjans de difusió d'aquestes obres més que no pas a la seva exacta cronologia. Tret del poema iniciat *Màrtir sou de gran valia*, que editarem a la quarta part d'aquest article, la resta dels goigs catalans dels ff. 18^r-55^v del Ms. 1191 han estat publicats per Courcelles 1992.

2 Sobre sant Ramon de Penyafort es pot consultar una breu ressenya biobibliogràfica a Corts *et al.* 1998-2001, iii: 56-57.

3 El marge d'imprecisió que hi ha entre aquests dos anys és degut al fet que diversos treballs i diccionaris de referència esmenten una data o l'altra, sense que nosaltres hàgim pogut determinar quina és la correcta. Remetem a Cortadellas 1988: 204 i Corts *et al.* 1998-2001, iii: 207-208.

que aquestes dues darreres dates són posteriors a la nostra proposta de datació de la part més antiga del recull, considerem que no són rellevants per a l'establiment del seu terme *a quo*, perquè Ramon Nonat ja tenia fama de sant a l'Edat Mitjana, i la seva devoció era popularíssima.⁴ Insistim, doncs, que la fita més segura per precisar la datació més antiga del Ms. 1191 és la canonització de sant Ramon de Penyafort el 1601.

Per les característiques materials del volum, sobretot per la cal·ligrafia, creiem que no pot ser posterior a la primera dècada del segle XVII.⁵ Per tant, per a la part més antiga d'aquest recull proposem una datació que aniria del 1601 al 1610.

De tots els goigs copiats al Ms. 1191, només els de la *Verge del Roser* (*inc.* «Vostres goigs ab gran plaer») es poden considerar medievals. Curiosament, no hi ha cap testimoni conegut d'aquesta obra que sigui anterior al segle XVI.⁶ En canvi, totes les altres composicions d'aquest manuscrit català són conegudes a través de testimonis siscentistes o posteriors, tal com observarem amb detall als apartats segon i tercer d'aquest article.

4 Només cal recordar que el mercedari fou esmentat com a sant a la *Breve historia de la Orden de Nuestra Señora de la Merced de Redempción de Cautivos*, de fra Felip de Guimerà (València, Hereus de Joan Navarro, 1591, p. 216).

5 La lletra del Ms. 1191 és molt similar a la del Ms. 4495 de la Bibliothèque Mazarine de París. Aquest darrer manuscrit, que inclou la major part de les poesies de Joan Pujol, té com a límit *a quo* el 1603, data de redacció d'una breu carta inclosa en dit volum. Aquest manuscrit parisenc degué ser copiat entre els anys 1603-1610. Vegeu-ne una descripció nostra a *MCEM* 2015: Id 1322 i Mahiques 2013: 292-295.

6 Tal com recordem sota Mahiques 2011: 37, indica Riquer 1984: 223 que els *Goigs de la Verge del Roser* foren atribuïts a Bernat Fenollar per Francesc Ribas i Pontí en un treball inèdit intitulat *La data i l'autor dels goigs del Roser*, que no hem consultat. Aquesta atribució ha estat assumida pel *Repertori d'autors i obres* de Jordi Parramon 1992, i a partir d'aquest ha passat a altres bibliografies i estudis, que rarament especifiquen que en realitat es tracta d'una proposta d'atribució. D'aquests goigs existeix una traducció castellana incunable (*inc.* «Vuestro gozos con señal»), estampada a Sevilla el 1497, la qual cosa demostra que l'obra catalana, considerada com la versió original del trasllat al castellà, havia estat composta anteriorment. Vegeu Serra i Boldú 1925: 172-173 i Ribelles 1929: 50-52.

TOTS ELS GOIGS DEL MS. 1191, TRET D'UNA COMPOSICIÓ, MANCAREN A LA BIBLIOTECA D'HERNANDO COLÓN (1488-1539)

Si els goigs del Ms. 1191 fossin medievals, esperaríem veure'ls impresos en alguna edició del final del segle xv o de la primera meitat del segle xvi, com de fet passa amb moltes composicions religioses d'aquesta època. En aquest sentit, els registres de volums i d'obres que Hernando Colón (1488-1539) manà fer amb la intenció de catalogar la seva nodrida biblioteca particular ens aporten dades valuosíssimes sobre l'antiguitat d'una part gens menyspreable de la poesia catalana dels segles xv-xvi. A partir dels registres bibliogràfics d'Hernando Colón, Askins (1992) reconstrueix el contingut de dos volums facticis de plec poètics catalans, amb tota seguretat anteriors a 1537, que recollien diverses obres adscrites al gènere gogístic. Hem consultat no només l'article d'Askins sinó també una edició facsímil de l'*Abecedarium B*, del *Supplementum* i del *Regestrum B* de la biblioteca de l'esmentat bibliòfil (Colón 1905; 1992), sense trobar cap prova de l'antiguitat d'algun goig del Ms. 1191, amb l'excepció dels *Goigs de la Verge del Roser*.⁷

L'*Abecedarium B* sí que transcriu l'incipit d'altres goigs que es troben, per exemple, als Ms. 308, 854 i 1494 de la Biblioteca de Catalunya, o als ff. 54^r-55^r del *Cançoner de l'Ateneu*, on una mà posterior a la del copista afegeix uns goigs en llaors de sant Magí.⁸ Per palesar de manera més clara i contrastada quina fou la difusió dels goigs del Ms. 1191, ara farem referència a quatre obres no incloses a l'esmentat manuscrit però sí ressenyades a l'*Abecedarium B* i a altres fonts impreses o manuscrites:

- a. Tal com indica Askins (1992: 291, ítem 8), els *Goigs de la Mare de Déu dels Socors* (*inc.* «Cantarem ab alegria») figuren a la biblioteca d'Hernando Colón. A més, es conserven altres testimonis si més no en el f. 61^{r-v} del Ms.

7 Aquests goigs són citats dues vegades a l'*Abecedarium B*, tal com indica Askins 1992: 290 i 297, núm. I/4 i II/5.

8 El *Cançoner de l'Ateneu* és el Ms. I de la Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès. Vegeu les descripcions d'aquests manuscrit i dels altres tres de la Biblioteca de Catalunya, a *BITECA* 2015: manid 1325, 2588, 1268 i 1075; i *MCEM* 2015: Id 723, 45, 133 i 191.

308 de la Biblioteca de Catalunya i en dos plecs impresos, un d'ells *sine notis* (però imprès a València per Joan Navarro vers el 1561) i un altre estampat a Girona el 1627 per Gaspar Garrich. Aquest darrer imprès és reproduït per Amades & Colomines (1946: 75, facsímil xxxvii), Batlle (1924: 40) i Courcelles (2008: 394, núm. xvi). Ens ocupem de la difusió d'aquests goigs sota Mahiques & Rovira (2013: 29 i 31).

b. *En lo món, pus fos dotade* havia estat estampat en un parell d'impresos que ja pertanyien a Hernando Colón en l'any 1536, tal com apunta Askins (1992: 290 i 295, núm. 6 i 42). La difusió tant impresa com manuscrita d'aquest poema queda demostrada per Serra i Baldó (1936: 378-379). Es conserven tres còpies manuscrites a la Biblioteca de Catalunya (Ms. 308, ff. 61^v-63^r; Ms. 854, ff. 114^r-115^r; Ms. 1494, ff. 8^v-9^r) més dues versions impreses, una a *De los madrigales del v. y reverendo Joan Brudieu* (Barcelona: Hubert Gotart, 1586, ff. 1^r-6^r) i una altra a *Los set goigs de la verge Maria de Pietat* (full solt *sine notis* reproduït en facsímil per Batlle 1924: 14). Per altra banda, hi ha una còpia manuscrita perduda que va pertànyer al Convent de Sant Onofre Extramurs, de la ciutat de València (BITECA 2015: manid 2761).

c. L'*Abecedarium B* de la biblioteca d'Hernando Colón fa referència a uns goigs a sant Magí que comencen *Glòria teniu infinida* (Askins 1992: 293, núm. 29). Aquest poema també s'ha transmès als ff. 54^r-55^r del *Cançoner de l'Ateneu*, que fou copiat al darrer terç del segle xv segons Torró (2009: 31, ítem N). De tota manera, els goigs de sant Magí són un afegit posterior a la còpia del cançoner, on s'aprofiten uns folis que restaven en blanc.

d. Askins (1992: 290 i 295, núms. 6 i 42) documenta a la biblioteca d'Hernando Colón dos exemplars impresos dels goigs que comencen *Màrtyr sant molt singular*. Courcelles (1992: 365-367) n'edita el text i fa referència a diversos testimonis coneguts: un full imprès intítulat *Cobles*

del benaventurat cavaller, y màrtir sant Sebastià (Barcelona, Rafel Figueró, 1680); unes *Coblas que se cantan al gloriós màrtir cavaller s. Sebastià en la parròquia de Ollers* (edició *sine notis*, però del segle XVIII); i una còpia manuscrita al f. 63^{r-v} del Ms. 308 de la Biblioteca de Catalunya.

Si deixem de banda els *Goigs de la Verge del Roser*, els resultats que acabem d'exposar no ens permeten datar les obres del Ms. 1191 al final del segle XV o al primer terç del segle XVI, període en què Hernando Colón aplegà la seva voluminosa biblioteca. Aquesta absència de proves contrasta clarament amb altres goigs que posseï aquest bibliòfil andalús i que se'ns han transmès en alguns manuscrits del segle XVI o anteriors. Per tant, hem de concloure que, ben probablement, la major part de les composicions del Ms. 1191 encara no havien estat escrites quan el 1539 s'esdevingué la mort d'Hernando Colón. Aquesta darrera afirmació no es pot confirmar amb tota rotunditat, ja que el corpus de la poesia catalana antiga ultrapassa en amplitud els límits de la biblioteca colombina. Encara així, aquesta col·lecció particular fou una de les més nodrides de l'època, fet que dóna versemblança a la nostra hipòtesi de situar en dates posteriors la redacció de la major part dels goigs del Ms. 1191.

TOTS ELS GOIGS DEL MS. 1191, TRET D'UNA COMPOSICIÓ, ES TRANSMETEN NOMÉS EN TESTIMONIS SISCENTISTES O POSTERIORIS

Ja hem indicat com els ff. 1^r-17^v del Ms. 1191, numerats a llapis, inclouen diversos goigs en lletres dels segles XVIII-XIX. Tot i que aquests folis no centraran la nostra atenció, farem una breu descripció del seu contingut, per donar d'aquesta manera una idea general de les obres que s'inclouen en aquest volum. Un cop enllestida aquesta ressenya de les peces copiades als ff. 1^r-17^v, continuarem amb una anàlisi bibliogràfica molt més detallada dels goigs transmesos als ff. 18^r-55^v (= 1^r-37^v a ploma), això és la part copiada a l'inici del segle XVII.

Advertim que la informació relativa als goigs dels f. 1^r-17^v es limita a l'*incipit*, l'*explicit* i la rúbrica inicial. Com que el nostre propòsit no és fer una descripció

codicològica, sinó analitzar les dades sobre la transmissió i la cronologia d'aquestes obres, a les nostres transcripcions hem optat per regularitzar les grafies segons els usos més comuns a les edicions de textos catalans antics. A més, a la segona part del volum posarem èmfasi en la localització d'altres testimonis impresos o manuscrits que ens permetin establir algunes de les vies de difusió d'aquestes composicions, i en quines dates es produeix llur circulació. Hem intentat confegir un repertori el més exhaustiu possible de totes les fonts anteriors al segle XVIII. En canvi, en termes generals no donem constància de les edicions setcentistes o posteriors, ja que aquestes dates s'allunyen del moment en què fou copiada la part antiga del Ms. 1191. Amb tot, en alguns casos concrets sí que ens referim a edicions i sobretot manuscrits del segle XVIII o més tardans.

*Folis inicials del Ms. 1191: goigs de format heterogeni copiats per diverses
mans als segles XVIII-XIX*

- [1] Ff. 1^r-2^v. **Inc.:** Sois lucero de humildad [*ms.* hamildad]. **Expl.:** nuevo sol de caridad. **Rúbrica:** Gozos del glorioso patriarca sant Francisco de Paula.
- [2] F. 3^r. **Inc.:** Clara sou en nom [*ms.* non] y fama. **Expl.:** devant Déu omnipotent. **Rúbrica:** Goigs [*ms.* Goits] de la gloriosa santa Clara.
- [3] Ff. 4^r-5^r. **Inc.:** Gertrudis, virgen gloriosa. **Expl.:** Gertrudis, rogado por nos. **Rúbrica:** Gozos a la dulce virgen santa Gertrudis.
- [4] Ff. 6^r-7^v. **Inc.:** Pues sois, Roque, medicina. **Expl.:** del contagio y su ruina. **Rúbrica:** Gozos en alabanza del glorioso san Roque.
- [5] F. 8^{r-v}. **Inc.:** O divina rosa del cel. **Expl.:** Agnès santa y bella. **Rúbrica:** Goigs [*ms.* Goits] de santa Agnès.
- [6] F. 9^{r-v}. **Inc.:** Puix que confon la heretgia. **Expl.:** sia sempre[n]d y guia. **Rúbrica:** Goigs en alabanza de la imatge del pare nostre sant Domingo.

- [7] Ff. 10^v-11^r. **Inc.:** Narcís, sant de Déu amat. **Expl.:** de fam, guerra y pestilència. **Rúbrica:** Goigs de sant Narcís.
- [8] Ff. 12^v. **Inc.:** Narcís, sant de Déu amat. **Expl.:** de fam, g[u]erra y pestilència. **Rúbrica:** Goigs de sant Narcís.
- [9] Ff. 16^r. **Inc.:** Cantarem la santedat. **Expl.:** a Jesús pregau per nós. **Rúbrica:** Goigs del gloriós sant Llorenç.

Goigs del Ms. 1191 copiats per una mà a l'inici del segle xvii

- [i] Ff. 18^r-19^r. **Inc.:** Cantem tots devotament. **Expl.:** mare de l'Omnipotent. **Rúbrica:** Los goigs [ms. gost] de Nostre Senyora de las Dolós. **Edició:** Courcelles (1992: 485-486). **Testimoni:** únic.
- [ii] Ff. 19^v-20^v. **Inc.:** Les tristes llàgrimes vostres. **Expl.:** en vostra necessitat. **Rúbrica:** Los goixs de la Soledat. **Edició:** Courcelles (1992: 486-488). **Testimoni:** únic.
- [iii] Ff. 21^r-22^v. **Inc.:** Vostres goigs ab gran plaher. **Expl.:** los confreres del Roser. **Rúbrica:** Los goixs de Nostra Senyora del Roser. **Edicions:** Aguiló (1873-1900: s/n), Almarche (1917: 141-144), Blasco (1974: 30-31), Bohigas (1983: 159-161, núm. 22), Briz (1877: 34-40), Courcelles (1985: 186; 1992: 488-489), Ribelles (1929: 51-52 i 62-63), Serra i Boldú (1917: 89-91; 1925: 172-173). **Altres testimonis:** aquesta composició va circular en nombrosíssims fulls impresos fins a l'actualitat, fet que palesen els catàlegs de Bisbal *et al.* (2001: 227-236, ítems 399-417), Courcelles (1992: 544), Forner & Rafart (2001: 14-17, 23, 32, 57, 72, 76, 89, 108, 139), Ribelles (1929: 51-113) i Massot i Muntaner (1994: 463, 468, 476, 569). Aquests goigs també foren afegits al final del *Llibre dels miracles*

de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella, de Jeroni Taix, obra estampada reiteradament fins al segle XIX, tal com es pot comprovar en Palau (1948-1977: xxii, 388-390). Per altra banda, les dades aportades per Askins (1992: 290 i 297, núm. I/4 i II/5) demostren que Hernando Colón no només posseïa l'edició valenciana de Duran Salvanyac (1535). Sense cap pretensió d'exhaustivitat, però amb la voluntat de donar a conèixer el llistat més complet fins ara realitzat dels testimonis anteriors al segle XVIII, oferim tot seguit un repertori d'impresos o manuscrits que transmeten aquests goigs. Excepte en els casos en què s'indica expressament el contrari, aquestes fonts han estat consultades *in situ* o a través de reproduccions:

- 1) Barcelona: Arxiu Històric de la Ciutat, signatura no localitzada. Testimoni mutilat, amb notació musical, que coneixem gràcies al facsímil reproduït per Amades & Colomines (1946: 10-11). Vegeu *MCEM* (2015: Id 2324).
- 2) Barcelona: Biblioteca de Catalunya, Ms. 854, ff. 112^v-113^v. Vegeu *MCEM* (2015: Id 123) i *BITECA* (2015: manid 1268).
- 3) Barcelona: Biblioteca de Catalunya, Ms. 4422, pp. 22-25. Vegeu *MCEM* (2015: Id 2084).
- 4) Barcelona: Biblioteca de la Universitat, Ms. 51, ff. 6^r-7^r. Vegeu *MCEM* (2015: Id 1354).
- 5) Barcelona: Biblioteca de la Universitat, Ms. 1052, pp. 12-13. Vegeu *MCEM* (2015: Id 2176).
- 6) Tolosa: Bibliothèque de Toulouse, Bibliothèque d'Étude et du Patrimoine, Ms. 929, f. 51^v. No hem consultat aquest manuscrit, que descriuen amb detall *MCEM* (2015: Id 2427) i Serra i Baldó (1949-1950: 206).
- 7) Barcelona: Pere Monpezat, 1556. Jeroni Taix, *Libre de la institució, manera de dir, miracles e indulgències del Roser de la Verge Maria*, ff. [254^r -255^v]. Hem consultat un exemplar de Ripoll: Biblioteca Pública Lambert Mata, [R.248].
- 8) Barcelona: Pedro Mallo, 1589. Jeroni Taix, *Libre dels miracles de Nostra Señora del Roser y del modo de dir lo Rosari o Psaltiri de aquella*, f. [230^v]. Únic exemplar localitzat a Toledo: Biblioteca de Castilla-La Mancha, [16089].

- 9) Barcelona: Sebastià Cormellas, 1592. [Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Señora del Roser y del modo de dir lo Rosari o Psaltiri de aquella*], ff. [241^v-242^v]. Manca la portada a l'únic exemplar localitzat, a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, [B-65/6/21]; hem transcrit el títol d'aquest volum a partir de l'edició de 1597.
- 10) Barcelona: Sebastià Cormellas, 1597. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Señora del Roser y del modo de dir lo Rosari o Psaltiri de aquella*, ff. [227^v-228^v]. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de Catalunya, [6-II-37].
- 11) Barcelona: Sebastià Cormellas, 1600. Jeroni Taix, *Libre dels miracles de Nostra Señora del Roser y del modo de dir lo Rosari o Psaltiri de aquella*, ff. [230^v-231^v]. Únic exemplar localitzat a la Biblioteca Pública de Palma de Mallorca, [21762].
- 12) Barcelona: Sebastià Cormellas, 1649. *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari o Psaltiri de aquella*, f. [224^{r-v}]. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de Catalunya, [6-II-39].
- 13) Barcelona: Elena Déu viuda, 1650. Pere Màrtir Moixet, *Exercici qvotidià per als confreres de Nostra Senyora del Roser, disposat per fra Pere Màrtir Moxet, de l'Orde de Predicadors*, ff. 82^v-84^r. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de Catalunya, [11-I-70].
- 14) Barcelona: Antoni Lacavalleria, 1662. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser, y del modo de dir lo Rosari de aquella*. L'únic exemplar que coneixem fins al moment, àpode, custodiat a la Biblioteca de Catalunya [6-II-38], no porta els *Goigs de la Verge del Roser*, que haurien d'estar en els folis finals actualment perduts.
- 15) Barcelona: Francesc Cormellas, 1669. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella*, ff. [216^v-217^r]. Hem consultat dos exemplars de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, [07 C-247/7/37] [07 B-62/9/15].
- 16) Barcelona: Rafel Figaró, 1674. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser, y del modo de dir lo Rosari de aquella*. No hem consultat l'únic exemplar d'aquesta edició que coneixem, a Pamplona: Biblioteca de la Universidad de Navarra, [FA 139.235]. Ignorem si aquesta edició inclou o no els *Goigs de la Verge del Roser*.

- 17) Barcelona: Mathevat, 1677. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella*, ff. [200^r-201^r]. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de Catalunya, [6-II-40].
- 18) Barcelona: Rafel Figaró, 1678. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella*, ff. 200^r-[201^r]. Únic exemplar localitzat a València: Biblioteca Municipal Serrano Morales, [A-10/290].
- 19) Barcelona: Cormellas, 1690. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser, y del modo de dir lo Rosari de aquella*. L'únic exemplar que coneixem fins al moment, àpode, custodiat a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona [B. 1690-12° (3)], no porta els *Goigs de la Verge del Roser*, que haurien de localitzar-se en els folis finals actualment perduts.
- 20) Barcelona: Antoni Lacavalleria, 1700. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella*, pp. [397-400]. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, [07 C-244/7/27].
- 21) Girona: Jeroni Palol, 1685. Jeroni Taix, *Llibre dels miracles de Nostra Senyora del Roser y del modo de dir lo Rosari de aquella*, pp. [357-360]. Hem consultat un exemplar de la Biblioteca de Catalunya, [6-VI-77].
- 22) València: Duran Salvanyach, 1535. *Trellat sumàriament fet de la Bulla o Confraria del Psaltiri o Roser*, ff. c_{ijj}^v-[c_v]^v. Únic exemplar localitzat a Sevilla: Biblioteca Capitular y Colombina, [14-2-7 (10)]. Vegeu *BITECA* (2015: manid 2351).
- 23) València: [Joan Navarro], 1546. *Trellat sumàriament fet de la Bula o Confraria del Psaltiri o Roser*, ff. c_{ijj}-[c_{vijj}]^v. Únic exemplar localitzat a Barcelona: Biblioteca de Catalunya, [6-VI-39]. Vegeu *BITECA* (2015: manid 2695).
- 24) [València: Joan Navarro], 1561. *Los goigs de la sacratíssima Verge Maria de Lorito. Ab los goigs de la Verge Maria del Roser. Y los goigs de sent Vicent Ferrer*, ff. [1^v-2^r]. Els dos únics exemplar localitzats es troben en un mateix volum custodiat a la Biblioteca Comunale Augusta de Perugia, [I L 1402]. Vegeu Mahiques & Rovira (2013: 27-28 i 30, amb reproducció de la portada).
- 25) [Lloc no identificat: impressor no identificat, circa 1550]. *Los set goigs de la Verge Maria del Roser molt devots*. Únic exemplar localitzat a la Biblioteca de Catalunya, [3-VI-8/18]. Aquest plec solt és reproduït en facsímil per Amades & Colomines (1946: 6-7, facsímil II) i Blecua (1976: 357-358, núm. LIJ).

- [iv] Ff. 23^r-25^r. **Inc.:** Déu etern per sa clemència. **Expl.:** aquest poble de la pesta. **Rúbrica:** Los goixs de sanc[t] Roch. **Edició:** Courcelles (1992: 355-357). **Altres testimonis:** a l'Arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya es conserva un full d'aquests goigs, no consultat per nosaltres, amb una nota bibliogràfica de la *Revista Musical Catalana*, de l'any 1915 (Massot 1994: 517, núm. S-10/31).
- [v] Ff. 25^r-26^v. **Inc.:** *Ab gran goig y alegria*. **Expl.:** dels Frares Predicadós. **Rúbrica:** Los goixs del pare nostre sanc[t] Domingo. **Edicions:** Courcelles (1986: 392-393; 1992: 220-222). **Altres testimonis:** Amades & Colomines (1946: 193, facsímil ci) i Courcelles (2008: 407, núm. xxix) reproduueixen uns *Goigs del gloriós pare sant Domingo* (Barcelona: Vicens Surià, 1681), a partir d'un exemplar de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.
- [vi] Ff. 27^r-28^v. **Inc.:** Cla[r] espill de sancta vida. **Expl.:** sant Ramon de Penyafort. **Rúbrica:** Los goixs del gloriós sanct Raymon de Penyafort. **Edició:** Courcelles (1992: 351-353). **Altres testimonis: 1)** *Los goigs del gloriós pare sant Ramon de Penyafort* (Barcelona: Joan Amello, 1601). A l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona es conserva un exemplar d'aquesta edició, reproduïda per Amades & Colomines (1946: 21, facsímil xi) i Batlle (1924: 24). **2)** *Llahors del gloriós pare sant Ramon de Penyafort* (Barcelona: Sebastià Cormellas, 1601). Amades & Colomines (1946: 23, facsímil x) i Batlle (1924: 23) reproduueixen aquesta edició, conservada en un exemplar de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. **3)** *Goigs en alabança del gloriós pare s[ant] Ramon de Peñafort, que-s cantan en la sua santa capella* (Barcelona: Antoni Lacavalleria, 1651). Únic exemplar localitzat a París: Bibliothèque Nationale de France, [RES-YG-24].

- [vii] Ff. 28^v-30^r. **Inc.:** Puix vós amà tant Maria. **Expl.:** sanct Hyacintho gloriós. **Rúbrica:** Los goixs del gloriós sanct Hyacintho. **Edició:** Courcelles (1992: 258-260). **Altres testimonis:** se'n conserva una còpia en un manuscrit siscentista de la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, Ms. 1233, f. [227^v]. Vegeu *MCEM* (2015: Id 1260).
- [viii] Ff. 30^v-32^r. **Inc.:** Sou spil[!] de casta vida. **Expl.:** Nicolau de Tolentí. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Nicolau de Tolentí).** **Edicions:** Almarche (1917: 184-185), Blasco (1974: 80-81), Courcelles (1992: 323-325). **Altres testimonis:** aquests goigs s'inseriren a l'obra de Bernardo Navarro, *Vida y milagros de s. Nicolás de Tolentino* (Barcelona: Sebastià Mathevat, 1632, ff. 63^v-64^v). N'hem consultat un exemplar de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, [B 1612 12° 1].
- [ix] Ff. 32^v-33^v. **Inc.:** Benaventurat sanct Pera. **Expl.:** los gentils se convertien. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Pere).** **Edició:** Courcelles (1992: 338-339). **Testimoni:** únic.
- [x] Ff. 35^r-37^r. **Inc.:** Màrtyr sou de gran valia. **Expl.:** y pregau sempre per nós. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Magí).** **Inèdit.** **Testimoni:** únic.
- [xi] Ff. 37^v-39^r. **Inc.:** Puix Déu vos ha dat virtut. **Expl.:** sant Cosme y sant Damià. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Cosme i sant Damià).** **Edició:** Courcelles (1992: 202-204). **Altres testimonis:** de la difusió d'aquesta composició a través de diversos fulls impresos en donen constància Bisbal *et al.* (2001: 303-304, núm. 582).

- [xii] Ff. 39^r-41^v. **Inc.:** Màrtyr sant Sabastià. **Expl.:** del mal de la pestilència. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Sabastià).** **Edició:** Courcelles (1992: 364-365). **Testimoni:** únic.
- [xiii] Ff. 42^r-44^v. **Inc.:** Cantarem ab alegria. **Expl.:** de sancts y de gerarchia [ms. gerarcihia]. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Joan Baptista).** **Edició:** Courcelles (1992: 266-268). **Testimoni:** únic.
- [xiv] Ff. 45^r-47^r. **Inc.:** Pus sou de tot aquest poble. **Expl.:** siau-nos sempre advocat. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Eudald).** **Edició:** Courcelles (1992: 228-229). **Altres testimonis:** Pep Vila ha notat la presència d'aquests goigs a les pp. 563-568 del Ms. 228 (*olim* 203) de la col·lecció Dumège o Du Mège de la Biblioteca Universitària de Tolosa de Llenguadoc, que no hem consultat. El copista d'aquest manuscrit, del segle XIX, remet a fonts diferents: «Voyez l'ouvrage intitulé: "Historia general de los Santos y Varones illustres en Santidad del Principado de Cataluña", por lo R.P. fr. Antonio Vincens Domenec, theologien et predicateur de l'ordre de St. Dominique. Ce livre a été imprimé á Girona, en 1630. Voyez aussi la "Cronica Seraphica de la Santa Provincia de Cataluña", de la regular observancia del padre St. Francisco. Part 2, ouvrage publié à Barcelone, en 1764. Les goigs antichs de Saint Eudald, a été refait ey considérablement augmenté, en 1793. Nous avons placé cette légende lyrique à la suite du cant rapporté ici» (Vila 1999: 165-166).

- [xv] Ff. 47^r-48^v. **Inc.:** Sant Just benaventurat. **Expl.:** pregau per tots los de Vic. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Just).** **Edició:** Courcelles (1992: 278-279). **Testimoni:** únic.
- [xvi] Ff. 49^r-51^r. **Inc.:** Puix que tanta gran virtut. **Expl.:** gardeu quan sareu cridat. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de sant Ramon Nonat).** **Edició:** Courcelles (1992: 346-351). **Altres testimonis:** Amades & Colomines (1946: 82-83, facsímil xlii) reproduueixen la següent edició a partir d'un exemplar de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Goigs del gloriós pare sant Ramon Nonat* (Barcelona: Gabriel Nogués, 1640). Courcelles edita no només aquest darrer imprès més el testimoni del Ms. 1191, sinó també una edició tarragonina estampada per Magí Canals el 1751.
- [xvii] Ff. 51^v-53^v. **Inc.:** Pus sou verge y digna. **Expl.:** santa Catarina. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de santa Caterina).** **Edició:** Courcelles (1992: 184-185). **Testimoni:** únic.
- [xviii] Ff. 53^v-55^v. **Inc.:** Pus sou de Déu tan amadas. **Expl.:** de coronas preciosas / siau. **Sense rúbrica inicial (goigs en llaors de les onze mil verges).** **Edició:** Courcelles (1992: 374-376). **Altres testimonis:** Courcelles edita per una banda el text del Ms. 1191, i per altra banda un manuscrit del segle XIX, conservat a la Mediathèque de Perpinyà, el qual és còpia d'un full manuscrit siscentista provinent dels arxius parroquials de Montesquiú d'Albera. No hem consultat aquest darrer testimoni.

Les dades bibliogràfiques que acabem d'exposar són ben eloqüents. La poesia adreçada a la Verge del Roser es distingeix pel fet que la seva difusió fou anterior i

molt més intensa que la resta dels goigs, com indica clarament el nombre superior de testimonis trobats d'aquesta obra i la datació de molts d'ells al llarg del segle XVI. Tots els altres goigs transmesos als ff. 18-55 del Ms. 1191 presenten un nombre de testimonis molt més reduït, fet que, segons l'estat actual de les nostres recerques, es concreta en l'absència total de fonts cinccentistes o medievals. Si reduïm la recerca de fonts al 1700 com a terme *ad quem*, podem observar que hi ha una bona quantitat de peces conegudes únicament a través del Ms. 1191: concretament, els núm. I, II, IV, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV i XVII. Aquestes dades encaixen amb els resultats que fins ara hem exposat a les pàgines anteriors, de tal manera que podem concloure que no només és del començament del segle XVII la part més antiga del Ms. 1191 sinó també la composició de molts dels goigs copiats en aquesta secció, tot i que aquest darrer aspecte no es pot demostrar de manera incontrovertible, més encara si considerem que la nostra proposta de datació del manuscrit ens situa en la primera dècada del Siscents, la qual cosa deixaria la porta oberta al fet que algunes de les obres compilades (sense poder determinar quines) fossin de la centúria anterior, si més no per la proximitat que, des del punt de vista cronològic, hi ha entre la còpia de la secció factícia i el final del Cinccents.

En tot cas, el Ms. 1191 ens situa en una època de canvis, ja que és sobretot a partir del segle XVII quan es va imposar el full solt com a format predilecte per damunt del plec poètic, que fou un dels mitjans de difusió més estesos a la centúria anterior. A més, tal com hem pogut observar reiteradament, el volum que ara ens ocupa també destaca per ser un exemple de difusió de la literatura coetània, a la qual només s'afegí un clàssic del gènere, com són els *Goigs de la Verge del Roser*.

GOIGS INÈDITS EN LLAORS DE SANT MAGÍ

L'obra que hem descrit sota el núm. X és l'única de la qual no ens costa cap edició. Es tracta d'uns goigs en llaors de sant Magí, patró de Tarragona, «suposat anacoreta de la serra de Brufaganya i màrtir del temps de Dioclecià» (Corts *et al.* 1998-2001: II, 528). Tal com s'indica al treball que acabem de citar, els dubtes que planteja

la historicitat d'aquest personatge de santa vida es fonamenten en el fet que els primers testimonis documentals datin del 1204. Altres goigs en llaors del mateix sant es troben ja al segle XVI. Per una banda, tal com hem apuntat abans, l'*Abecedarium B* d'Hernando Colón registra una peça poètica que, si més no en part, fou afegida a uns fulls que havien romàs en blanc al *Cançoner de l'Ateneu*.⁹ Per altra banda, uns versos adreçats a la mateixa advocació foren publicats al *Sumari de las indulgèncias y stacions de Roma que nostre sanctíssim papa Clement VII perpetuament ha atorgades a tots los qui visitaran la devota capells [sic] del gloriós sanct Magí de la baronia de la Lacuna*. Es tracta d'un full imprès *sine notis*, però estampat a Barcelona per Carles Amorós, pertanyent a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona. Ha estat reproduït per Amades & Colomines (1946: 8-9, facsímil III).¹⁰

A la segona meitat del segle XVII comencen a documentar-se uns altres goigs en llaors de sant Magí, publicats per Courcelles (1992: 298-300), i transmesos per la veu del poble fins a l'actualitat, fins a tal punt que encara són utilitzats per cantar a les festivitats d'aquest sant.¹¹ Comencen de la següent manera:

Puix miracles cada dia
lo Senyor obra per vós,
ohiu al qui en vós confia,
sant Magí molt gloriós (Courcelles 1992: 298).

9 Aquest darrer testimoni sembla fragmentari, i comença de la següent manera: "Glòria teniu infinida / y la vostra santa fi / féu mir[a]clees cadell dia, / benaventurat Magí. / En la present costa molt aspra / —se nomene Brufaganyes—, / féieu la vida molt santa / menjant molt poques vegu[a]des". Valls i Taberner 1917: 77 només transcriu els 12 vv. inicials d'aquest testimoni, del qual no en coneixem cap edició íntegra.

10 Aquests goigs comencen de la següent manera: "Alcansàs tant del senyor; / féu l'aygua freda sanar / fichs, cranchs y tota dolor, / ab nou dies sans restar. / Si mal incurable venia / a tant sancta font rentar, / de tot mal prest guariria, / màrtir Magí singular".

11 Courcelles esmenta tres fulls solts amb aquest poema, impresos l'un a Barcelona per Joseph Forcada (1660), el segon a Girona per Jeroni Palol (1690) i el tercer a Barcelona per Carlos Gibert i Tutó (sense data, però del final del segle XVIII).

Tot seguit transcrivim l'únic poema encara inèdit del Ms. 1191. Es tracta d'un testimoni molt deteriorat per l'efecte corrosiu de la tinta ferrogàlica. Per aquest motiu hi ha algunes llacunes de text il·legible que, malauradament, no podem reconstruir a partir de cap altre testimoni, ja que només coneixem la còpia de l'esmentat manuscrit. Com a criteris bàsics de transcripció, seguim els procediments més usats per a l'edició de textos catalans medievals. Resolem les abreviatures, marquem entre claudàtors el text afegit i regularitzem segons els usos moderns les alternances entre *i/j* i *u/v*, la separació de paraules i la combinació de majúscules i minúscules. Hem fet servir les actuals normes ortogràfiques d'accentuació, dièresi, guionets i apòstrofs. Hem marcat amb un punt volat les elisions que avui no tenen representació gràfica. En canvi, no hem utilitzat el punt volat ni l'apòstrof davant d'una *s* líquida a inici de mot. En algun cas esporàdic hem esmenat el text base, tal com queda reflectit a l'aparat crític.

Aparat crític: **3** cada] cada | **5** veinatges] veinyatges | **16** foradà] forrada | **18** per a] para | **22** asotar] *lectura conjectural* | **25** portàs] *lectura conjectural* | **31** àngels] angells | **36** hont] en hont [*lectura conjectural*] | **45** vers parcialment il·legible | **58** home] homee | **59** beneÿts] beneyt | **79** companyia] companya | **80** àngels] angells | **87** vers parcialment il·legible

^[35r] Màrtyr sou de gran valia,
sanct Magí molt gloriós.
Ajuda-nos cada dia
y oÿu los nostres plos.

En aquestos veinatges	5
y tan aspres soledats	
estàveu entre salvatges	
al sol, vent y tempestats.	
A Je ^[35v] suchrist imitàveu,	10
passant fam com Ell per nós,	
en la cova hont estàveu	
en aquest mont tant dixós.	

Lo pretor de Tarragona,
perseguint los christians,
no dexant balmar ninguna, 15
foradà los hermitans.

Féu guardar estes montanyes
per a matar-vos a vós;
y trobant vostres cabanyes,
envià-us perseguidors. 20

Aportat a Tarragona,
lo pretor vos va asotar;
que dexàsseu la lley bona,
manant-vos ydol·latrar. 25
Vos portàs spirit maligne
que llançàreu de aquell cos,
de la sella de l'indigne
príncep Luzifer, tan poderós. ^[36r]

En la càrcer vos posaren
als torments y grans açots. 30
Los àngels vos confortaren,
ab gran llum veyent-ho tots.
De les presons vos soltaren,
y del tirà furiós. 35
Al desert vos compaïaren,
hont estàveu fervorós.

Quant sabé la trista nova
que vós, pres, se n'és anat,
envià en aquella cova
gent cruel sens pietat 40
per a què aturmentassen
a aquell sanct tan poderós
y de ses mans degollassen
lo cordero piadós.

[...] ventaren 45
aportant-vos rossegant,
per les pedres vos rastraren,
com un traïdor maltractant.
Y ab molta paciència
sofríreu les dolors, 50
pregant Déu per sa clemència,
perdo^[36v]nans als malfactors.

CONCLUSIONS

L'estudi bibliogràfic de cada una de les composicions aplegades a la part més antiga del Ms. 1191 de la Biblioteca de Catalunya posa de manifest l'absència de testimonis anteriors al segle XVII. L'única excepció a aquesta tendència general són els famosos *Goigs a la Verge del Roser*, que comencen: «Vostres goigs ab gran plaer», els quals es poden documentar si més no en una vintena de fonts impreses o manuscrites dels segles XVI-XVII. A partir d'aquests resultats, aconseguits després d'un exhaustiu examen de fonts impreses i manuscrites medievals i modernes, hem formulat la hipòtesi que tots els goigs copiats en aquesta part del manuscrit, a excepció del cas susdit, daten de l'inici del segle XVII o de molt poc abans. De fet, l'element incontrovertible per concretar la cronologia del manuscrit són uns goigs dedicats a sant Ramon de Penyafort, que fou canonitzat el 1601. Per tant, el Ms. 1191 no pot ser anterior a aquesta data, marc cronològic que concorda amb l'anàlisi codicològica que hem realitzar nosaltres mateixos. Segons la nostra opinió, i atenent a les característiques de la lletra del seu amanuense, la segona secció del Ms. 1191 fou copiada entre els anys 1601-1610.

Una desena de les composicions aplegades a la part antiga d'aquest manuscrit no són conegudes a través de cap altre testimoni anterior al segle XVIII. És el cas de l'únic poema de la col·lecció fins ara inèdit, probablement la peça que s'ha conservat en més mal estat entre totes les del volum. Per donar a conèixer aquest text gairebé desconegut, hem fet una transcripció el més acurada possible, intentant desxifrar alguns passatges de difícil lectura a través d'un minuciós examen de l'única còpia que hem trobat. Tot plegat incideix en la importància que té el Ms. 1191 per dibuixar l'evolució del gènere gogístic a Catalunya en el pas del segle XVI al XVII, un moment marcat per la preponderància del full solt com a mitjà predilecte per difondre aquest producte poeticomusical.

BIBLIOGRAFIA CITADA

- AGUILÓ I FUSTER, Marià (1873-1900), *Cançoner de les obretes en nostra lengua materna mes divulgades durant los segles xiv, xv e xvi recullit e ordenat per Marian Aguilo y Fuster*, Barcelona, Alvar Verdaguer.
- ALMARCHE VÁZQUEZ, F. (1917), *Goigs valencians. Sigles xv al xix*, València, Iberia.
- AMADES, Joan, & Josep COLOMINES (1946), *Els goigs*, vol. 1, Barcelona, Orbis.
- ASKINS, Arthur L.-F. (1992), «Two miscellany volumes of pre-1537 catalan “popular press” prints once in the Colombine Library, Seville», dins *El libro antiguo español. Actas del segundo Coloquio Internacional (Madrid)*, ed. María Luisa LÓPEZ-VIDRIERO y Pedro M. CÁTEDRA, Salamanca, Universidad de Salamanca-Biblioteca Nacional de Madrid-Sociedad Española de Historia del Libro, pp. 285-300.
- BATLLE, Joan Baptista (1924), *Los goigs a Catalunya. Breus consideracions sobre son origen y sa influència en la poesia mística popular*, Barcelona, L'Arxiu.
- BITECA (2015), BELTRAN, Vicenç & Gemma AVENOZA, & Lourdes SORIANO, *Bibliografia de Textos Antics Catalans, Valencians i Balears*, dins: *Philobiblon*, Berkeley, Bancroft Library [URL: http://bancroft.berkeley.edu/philobiblon/biteca_en.html]. Consultat: 15/07/2015].
- BISBAL, M. Antònia, & Teresa MIRET, & Conxa MONCUNILL (2001), *Els goigs a la comarca de l'Anoia*, Barcelona, Fundació Salvador Vives i Casajuana.
- BLASCO, Ricard (1974), *Goigs valencians. Segles xiv al xx*, València, Gorg.
- BLECUA, José Manuel (1976), *Pliegos poéticos del s. xvi de la Biblioteca de Cataluña*, 2 vol., Madrid, Joyas Bibliográficas.
- BOHIGAS, Pere (1983), *Cançoner popular català*, vol. 2, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BRIZ, Francesc Pelai (1877), *Cansons de la terra. Cants populars catalans. Col·lecció premiada en las exposicions de Viena (1873) y de Filadelfia (1876)*, vol. 5, Barcelona-París: Alvar Verdaguer-Maisonneuve & C.
- COLÓN, Hernando (1905), *Catalogue of the Library of Ferdinand Columbus. Reproduced in facsimile front the Unique Manuscript in the Columbine Library of Seville. By Archer M. Hunington*, New York, Edward Bierstadt.
- COLÓN, Hernando (1992), *Abecedarium B y Supplementum. Ed. facsímil de los manuscritos conservados en la Biblioteca Colombina de Sevilla*, Madrid, Fundación Mapfre América-Cabildo de la Catedral de Sevilla.
- CORTADELLAS I VALLÈS, Anna (1987-1988), «Del guerrer al sant. El tema del nonat en les llegendes de la Corona d'Aragó», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, 41, pp. 191-211.

- CORTS I BLAY, Ramon, & Joan GALTÉS I PUJOL, & Albert MANENT I SEGIMON dir. (1998-2001), *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, 3 vol., Barcelona, Generalitat de Catalunya-Claret.
- COURCELLES, Dominique de (1985), «Sermons et cantiques en Catalogne avant le Concile de Trente», *Mélanges de la Casa Velázquez*, 21, pp. 175-92.
- COURCELLES, Dominique de (1986), «Els cossos dels sants en els càntics catalans del final de l'Edat Mitjana», dins *Estudis de Literatura Catalana en honor de Josep Romeu i Figueras*, vol. 1, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 377-393.
- COURCELLES, Dominique de (1992), *L'écriture dans la pensée de la mort en Catalogne. Les joies /goigs/ des saints, de la vierge et du Christ de la fin du Moyen Age au XVIIIe siècle*, París, École de Chartes.
- COURCELLES, Dominique de (2008), *La paraula de l'àngel. Una aproximació plural als goigs*, Barcelona, Fragmenta.
- DURAN, Eulàlia (1998), *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620). Vol. 1. Barcelona: Arxiu històric i Biblioteca de Catalunya*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. [Compilació a cura de M. del Mar BATLLE, Eulàlia MIRALLES, Maria TOLDRÀ i Joan TRES].
- FORNER, Climent, & Benigne RAFART (2001), *Goigs marians del bisbat de Solsona*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- MAHIQUES CLIMENT, Joan (2011), «Lo "Credo in Deum" aplicat per sos articles a la Mare de Déu d'Esperança y los goigs: un imprès amb obres de Narcís Vinyoles», dins *Miscel·lània Albert Hauf/2 [Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, LXIII]*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 31-54.
- MAHIQUES CLIMENT, Joan (2013), «Dos glosas de romances castellanos en el ms. 4495 de la Bibliothèque Mazarine de París», *Revista de Filología Española*, 93, pp. 291-312.
- MAHIQUES CLIMENT, Joan, & Helena ROVIRA I CERDÀ (2013), «Goigs valencians en dos plec poètics de la Biblioteca Comunale Augusta de Perugia», dins *Miscel·lània Jordi Bruguera/1 [«Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», LXVII]*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 23-37.
- MASSOT I MUNTANER, Josep (1994), *Inventari de l'Arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials: volum IV - fascicle 2*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- MCEM (2015). DURAN, Eulàlia dir., & Maria TOLDRÀ coord., *MCEM (Base de dades de Manuscrits Catalans de l'Edat Moderna)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. [URL: <http://mcem.iec.cat>. Consultat: 11/07/2015]

- PALAU Y DULCET, Antonio (1948-1977), *Manual del librero hispano-americano. Bibliografía española e hispano-americana desde la invención de la imprenta hasta nuestros tiempos con el valor comercial de los impresos descritos por Antonio Palau y Dulcet. Segunda edición, corregida y aumentada por el autor*, 28 vol., Barcelona, Librería Anticuaria de A. Palau.
- PARRAMON I BLASCO, Jordi (1992), *Repertori mètric de la poesia catalana medieval*, Barcelona, Curial-Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- RIBELLES COMÍN, José (1929), *Bibliografía de la lengua valenciana. Tomo II (siglo XVI)*, Madrid, Tipografía de la «Revista de Archivos».
- RIQUER, Martí de (1984), *Història de la literatura catalana*, 4 vol., Barcelona, Ariel.
- SERRA I BALDÓ, Alfons (1936), «Els "Goigs de la Verge Maria" en l'antiga poesia catalana», *Estudis Universitaris Catalans*, 22, pp. 367-386.
- SERRA I BALDÓ, Alfons (1949-1950), «Els *délassements* poètics de Miquel-Joan-Josep Jaume (notes als ms. 929 de la Biblioteca Municipal de Tolosa)», *Estudis Romànics*, 2, pp. 183-214.
- SERRA I BOLDÚ, Valeri (1917), *Llibre popular del Rosari. Folklore del Roser*, Barcelona, Foment de Pietat Catalana.
- SERRA I BOLDÚ, Valeri (1925), *Llibre d'Or del Rosari a Catalunya. Historia – etnografia – folklore – arqueologia – imatgeria – Bibliografia. Obra escrita en col·laboració amb Víctor Oliva*, Barcelona, Oliva de Vilanova.
- TORRÓ, Jaume (2009), *Sis poetes del regnat d'Alfons el Magnànim*, Barcelona, Barcino.
- VALLS I TABERNER, Ferran (1917), «Cançoner del xv^{en} segle de l'Ateneu Barcelonès», *Butlletí del Ateneu Barcelonès*, 10 (abril-juny), pp. 73-80. [Part d'un extens article publicat entre 1915 i 1918 en fascicles esparsos adjunts al final de cada núm. del *Butlletí del Ateneu Barcelonès*, amb paginació independent de la del *Butlletí* però correlativa entre els diferents fascicles. Hem consultat alguns exemplars del *Butlletí* on aquests fascicles són absents, i d'altres on no]
- VILA, Pep (1999), «Dos cançoners catalans del segle XIX, desconeguts», *Homenatge a Arthur Terry/3 [Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, xxxix]*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 157-178.

RESUM

El Ms. 1191 de la Biblioteca de Catalunya constitueix una col·lecció factícia de goigs copiats als segles XVII-XIX. Alguns estudis filològics i bibliogràfics havien situat la redacció de la part més antiga del volum, corresponent als ff. 18^r-55^v, entre el final del segle XV i el final de la centúria següent; però els autors d'aquest article, a partir del contingut del manuscrit i de la seva anàlisi codicològica, proposen la datació d'aquests folis entre els anys 1601 i 1610. Els divuit poemes continguts en aquesta part són documentats a partir del segle XVII en tots els casos excepte en els *Goigs de la Verge del Roser* (*inc.* «Vostres goigs ab gran plaer»), obra medieval que coneixem a través de nombrosos testimonis cinccentistes o posteriors. Onze de les divuit poesies tenen en el Ms. 1191 l'únic testimoni conegut anterior al segle XVIII, i una de les peces en qüestió ha romàs inèdita fins al dia d'avui. Ens referim a uns goigs en llaors de sant Magí (*inc.* «Màrtir sou de gran valia»), publicats per primera vegada en aquest article.

PARAULES CLAU: Goigs, poemes devots, segle XVII, manuscrit, impremta, edició.

ABSTRACT

The Ms. 1191 in the Biblioteca de Catalunya is a diverse collection of devotional songs (*goigs*) copied from the seventeenth to the nineteenth centuries. Some philological or bibliographical studies have dated the oldest part of this volume, corresponding to folios 18^r-55^v, from the end of the fifteenth century to the end of the sixteenth. However, starting with the content of this manuscript and its codicological analysis, the authors of this paper consider that these folios were copied between 1601 and 1610. The eighteen poems contained in this part are documented from the seventeenth century in all cases, except for the *Goigs a la Verge del Roser* (*inc.* «Vostres goigs ab gran plaer»), a medieval work known in numerous witnesses of the sixteenth century or later. Eleven of the eighteen poems have the Ms. 1191 as the only known witness dated before the eighteenth century, and one of these works has remained unpublished until now. We refer to the *Goigs en llaors de sant Magí* (*inc.* «Màrtir sou de gran valia»), first published in this paper.

KEYWORDS: *Goigs*, devotional poems, Seventeenth century, manuscript, printing, edition.